

Architectuurwandeling

Noordhove Zoetermeer

Dit is de plek.

RR-halte Leidsewallen

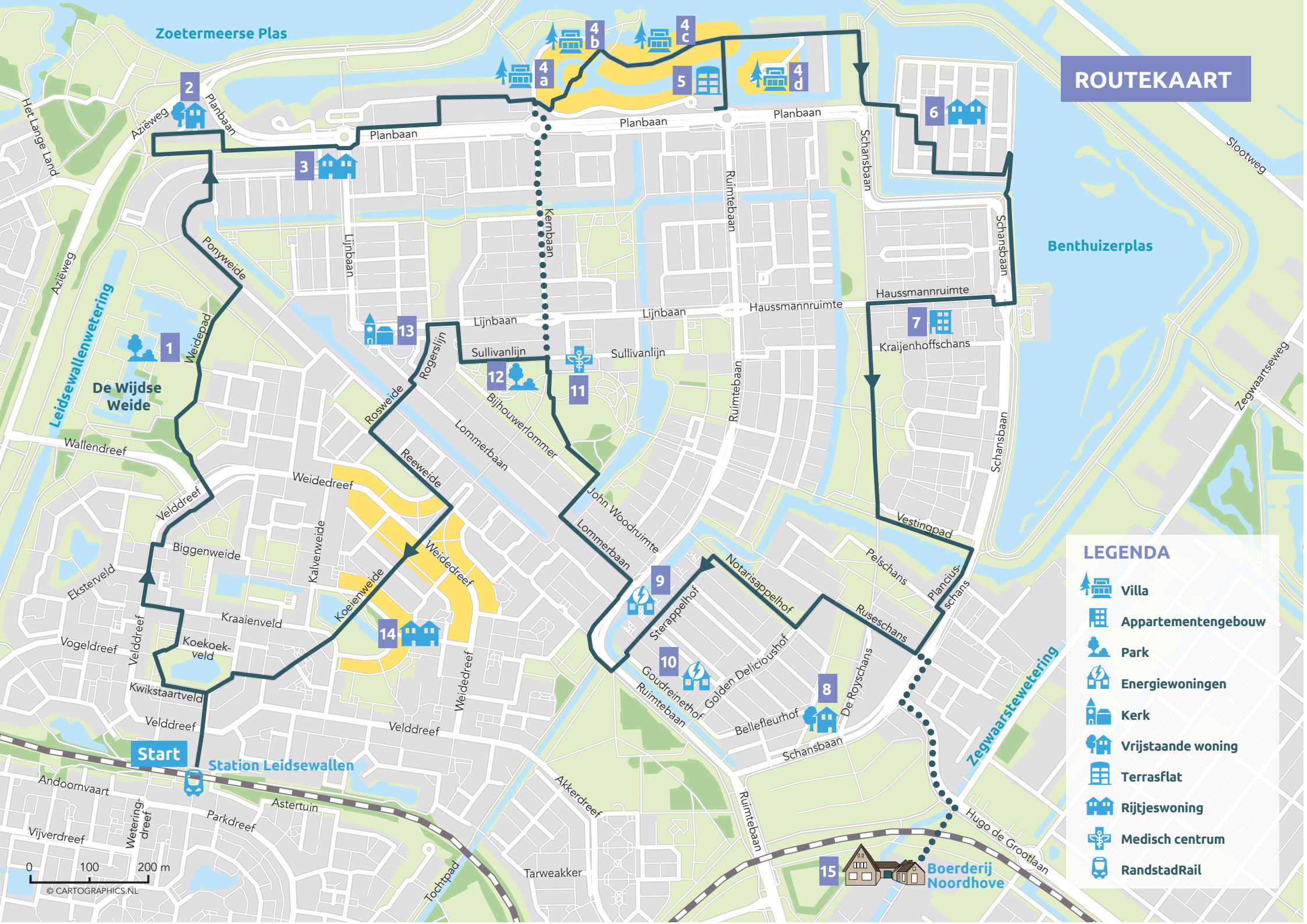
3,5 - 6,5 km

Noordhove-eiland (nr. 4)

ROUTEKAART

LEGENDA

- Villa
- Appartementengebouw
- Park
- Energiewoningen
- Kerk
- Vrijstaande woning
- Terrasflat
- Rijtjeswoning
- Medisch centrum
- RandstadRail

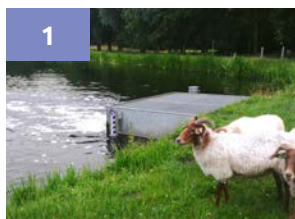
Start Station Leidswallen

0 100 200 m

© CARTOGRAPHICS.NL

Boven de 'ruit' van Seghwaert is Noordhove als een 'taartpunt' op de kaart ontworpen. De naam van de wijk is ontleend aan een boerderij uit 1925 aan de Zegwaartseweg (nr. 15). De ontwikkeling van deze achtste wijk van Zoetermeer is in twee etappen verlopen. Het westelijke deel, Noordhove I, is in de tweede helft van de jaren tachtig gebouwd en het noordelijke en oostelijke deel in de tweede helft van de jaren negentig (Noordhove afronding). De afronding heeft even uitstel gekend omdat door een afspraak met provincie en rijk de bouw van de wijk Rokkeveen voor ging.

Bij de aanleg van de woonwijk Noordhove is niet alleen gebroken met de stedenbouwkundige opzet en de architectuur van de kleinschaligheidsgedachte, zo herkenbaar in Seghwaert, maar ook met de groenopzet van die tijd. Het groen is minder versnipperd met vijvers in talloze stukjes tussen de huizen. Water en groen is altijd in de buurt in Noordhove: De Noordhovenseplas, de Benthuizerplas, de Leidsewallenwetering en de slinger om Noordhove-eiland met vrije kavels en de 'vestinggracht' om het Bastion. Het nabij gelegen Noord Aa gebied, met de met riet gedekte afgeknotte molens en met het gemaal Palenstein (voor 'droge voeten') biedt cultureel erfgoed, waterrecreatie én volop natuurbeleving.

1 PARK WIJDSE WEIDE

■ 1980

Dit is een polderpark en grenst aan de eeuwenoude turfwatering de Leidsewallenwetering.

Het was een belangrijke

vaarweg tot halverwege de 20ste eeuw. Het oorspronkelijke landschap en het agrarische verleden van deze plek zijn bepalend voor de vorm van het park waarin een Hollands weidelandschap is nagebootst met knotwilgen en rietkragen langs de waterkant en een fruitboomgaard met schapenweide, omsingeld met els en meidoorn.

2 15 VRIJSTAANDE

WONINGEN

■ Ton Albertsplan 1-15 ■

Metropolis III Architecten

■ 2005

Twee typen woningen.

Langs de buitenrand liggen in waaivorm zeven hoge woningen met een grote glazen pui die de omgeving optimaal in de woning betreft. Aan de overzijde hiervan tweelaagse woningen met een besloten karakter. Alle woningen hebben een ondergrondse parkeergarage. De lichtgele gevelbeplating contrasteert sterk met de donkergrijze baksteen en zorgt voor een fraaie vlakverdeling van rechtopstaande muurvlakken, rechthoekige torentjes en transparante glazen puien. Hier vangen de glazen puien niet alleen de zonnewarmte optimaal, maar zijn ze tevens een buffer tegen het verkeersgeluid.

3 VIER WONINGEN ■

Lijnbaan 1-3A ■ Kas

Oosterhuis ■ 2000

Het is bij slechts vier van deze wat 'extreem' uitzierende woningen gebleven van de

avantgardistische architect Kas Oosterhuis. De projectontwikkelaar durfde het niet aan om meer te bouwen. Het blokje ziet er een beetje uit als een huifkar zonder wielen, met een huif van zink, 'bespikkeld' met dakramen en met baksteen voor het onderstuk van de kar.

4 NOORDHOVE-EILAND ■

De Keyserplan en Rietveldplan ■ verschillende architecten ■ 1999-2000

Op de noordflank, langs het water van de Noordhovense-

plas werden 60 vrije kavels uitgegeven. Dankzij de aanleg van singels en vijvers liggen alle huizen aan het water. De openbare voetpaden voeren langs de oever van de plas. Ontwerpen van regionale architecten zijn afgewisseld met ontwerpen door architectenbureaus met landelijke bekendheid.

4a Villa De Keyserplan 5, EGM architecten, 2000

4b Villa's De Keyserplan 20 en 22, Molenaar & Van Winden architecten, 1999 en 2000

4c Villa De Keyserplan 24, Robert Winkel, 1999

4d Villa Rietveldplan 7, Robert Winkel, 1999

5 TERRASFLAT DE

WINTERTUIN ■ Planbaan

■ Schamhartplan ■ INBO

Architecten ■ 1998

Eind jaren negentig kwam hogere gestapelde bouw weer terug als een manier om

stedelijk te bouwen. Pal naast de villa's staat de terrasflat waarin 32 appartementen die beschikken over forse dakterrassen met uitzicht op de Noordhovenseplas. Het gebouw bestaat uit twee schuin oplopende vleugels waartussen een glazen overkapping: de wintertuin.

6 HET BASTION ■ Bolstraschans,

Balthasarschans, Calandschans,

Van Coehoornschans, Corbuloschans, Van den

Corputschans, Cruquiusschans ■ MVRDV

stedenbouwkundig plan, Kokon Architecten ■ 1999

Op een 'drijvende tegel' liggen verschillende typen laagbouwoningen. Een eigentijdse invulling voor laagbouw met een hoge dichtheid: 40 woningen per hectare.

Het wateroppervlak is meegeteld als openbaar groen.

Het grenst aan natuurstergebied de Benthuizerplas waarin niet gerecreëerd mag worden. De vesting wordt omringd door schanskorven (stenen achter gaas) die direct

aansluiten op de natuurlijke oevers met rietkragen. Toepassing van rode baksteen voor de gevels én voor de straten benadrukt de eenheid en het community-gevoel. Tussen de smalle parallelle woonstraten liggen blokken met verspringende rooilijnen. Voor- en achterkanten van de woningen zijn afwisselend geplaatst. Sommige woningen zijn drive-in, maar de meeste bewoners maken gebruik van de gemeenschappelijke parkeerpleintjes. Er zijn ondiepe rug-aan-rug woningen, rijtjeshuizen met dakterras, kleine patio-woningen, patiohoekwoningen en bij een groot deel van de woningen ligt de woonkamer op de 1e verdieping zodat er een maximaal uitzicht over het water is.

7

**VIER APPARTEMENTEN-
GEBOUWEN** ■
**Dijkmanschans,
Kraijenhoffschans**
■ **Van Mourik Vermeulen
Architekten, Van der Oever
Zaaijer Roodbeen** ■ 2000

Het meest luxe gebouw direct aan de plas heeft een post-moderne gevel en op het dak twee penthouses en een zwembad (Van den Oever Zaaijer Roodbeen). Het gebouw aan de Linieschans (Van Mourik Vermeulen Architekten) heeft een karakteristieke houten uitbouw en grote aan spankabels opgehangen balkons.

8

**PROJECT 'ORIGINEEL
WONEN'** ■ **Schansbaan,
Bellefleurhof, De Royschans**
■ **Klunder Architekten
(projectarchitect Rien de
Ruyter)** ■ 1999-2002

In de afrondende fase van de bouw van Noordhove werd er in dit project overleg gepleegd met de toekomstige bewoners. Zo is dit coherente woonbuurtje ontstaan, bestaande uit geschakelde huizen met rechthoekige vormen en opvallend donkergrijze baksteen en grote glazen puien. Er zijn doorzonwoningen, atelierwoningen en mantelzorgwoningen. De bewoners konden onder andere kiezen voor balkon, dakterras of erker.

De Boomgaard is de duurzame afronding van de wijk Noordhove geweest. Hier zijn resten van de oude boomgaard en windsingels en perenbomen opgenomen in de woonwijk. Veel woningen zijn ecologisch opgezet en het regenwater wordt opgevangen in 'natuurlijke' wadi's. De verkaveling is rechtlijnig maar de architectuur gevarieerd. Deze buurt wordt ook wel de 'dubo-buurt' (duurzaam bouwen) genoemd.

9

35 ECOWONINGEN ■
Sterappelhof 2-70 ■ **BEAR
Architecten** ■ 2002

Deze woningen, met de opvallende blauwe houten gevels en iets overkragende verdiepingen én grote glazen serre's, delen gemeenschappelijke tuinen. Ze worden verwarmd met zonnenergie van de zonnecollectoren op het lessenaarsdak.

10

14 SERREWONINGEN
■ **Goudreinethof 1-27** ■
Galis Architectenbureau
■ 2001

Deze woningen van Babet Galis maken zoveel mogelijk gebruik van zonne-energie. De grote glazen gevel op de zuidzijde laat veel licht en zonnewarmte toe. De 'glashal' levert passieve energie. Zonneboilers en zonnepanelen leveren actieve energie op. Samen met de garage op souterrainniveau vormt de hal een isolatiebuffer voor achterliggende woonruimtes. Naast de garage is de keuken. De drive-in split-level woning heeft een woonkamer met fraaie hoogte. Over de volle breedte van de woning is een houten veranda waarvan de vloer is doorgetrokken in de hal.

11

**GEZONDHEIDSCENTRUM
NOORDHOVE** ■ **Sullivanlijn
17-21** ■ **Frits van Dongen**
■ 1989

Langs het Aldo van Eyckpark ligt een langgerekt gezondheidscentrum met een lange golvende pastelkleurige muur waarin met een zekere onregelmatigheid ronde vensters zijn geplaatst. Deze 'dichte kant' heeft een directe relatie met het park. De open zijde met de diverse ingangen is naar het winkelcentrum met parkeergelegenheid gericht. Het is onderdeel van een zogenaamde voorzieningenstrip midden in de woonwijk.

12

ALDO VAN EYCKPARK ■ **Coen Tückermann**
■ 1987

Een langgerekt driehoekig park met rozenperken en meta-sequoia's (moerascipressen). Aan de westzijde is het iets verdiept liggende rosarium, als een intieme huiskamer. Aan de oostzijde een recreatieweide in een op Engelse landschapstuinen geïnspireerde romantische opzet met slingerende paden.

13

TABOR KERK ■ **Lijnbaan 77** ■ **Hans Engelkens**
■ 1987

De berg Tabor is in de Bijbel omschreven als de plek waar Jezus in Galilea is verschenen. Dit ronde en Rooms Katholieke kerkgebouw, parochie Heilige Nicolaas, heeft een eigen terp van 80 cm boven het maaiveld. Het vormt het eindpunt en 'passerpunt' van een zichtas, en klassieke zichtlijn die dwars door het Aldo van Eyckpark gaat en begint bij de meest zuidelijke punt van de Benthuizerplas.

14

DE LOTUS ■
Konijnenweide, Weidedreef
■ **Carel Weeber** ■ 1984

Op de kaart is de vorm van een lotusbloem te herkennen! Dit symmetrische en doelmatige bouwproject De Lotus zat in de '1e tranche' van de bouw van Noordhove. Veel langere bouwblokken werden

nu gebouwd en het individuele huis is ondergeschikt aan het stedenbouwkundige ontwerp. Hier volgen de bouwblokken zelfs de Weidedreef. Aan weerszijden een strakke gevel met de kap aan de achterzijde, waarin de enige individualiteit die aangebracht kan worden het stukje hout boven de entree is.

Stedenbouwkundige en architect Carel Weeber schreef over het bouwen in Seghwaert in 1979 in het artikel 'Geen architectuur zonder stedenbouw': "Met deze nieuwe stijl, de Truttigheid, waarbij kleinschaligheid wordt gepresenteerd door structurele onduidelijkheid, onruimtelijke objectmatigheid, willekeurig vormgebruik, ongenueanceerde springerigheid, het gebruik van kappen in alle mogelijke richtingen en 'natuurlijke aardse' kleuren en materialen – een en ander gedekt door inspraak – is het bouwproduct gereduceerd tot maatschappelijk verdovingsmiddel." Weeber was van 1970 tot 2003 hoogleraar aan de TU Delft. Hij pleitte, geïnspireerd door ontwerpmogelijkheden op de computer, voor meer repetitie en grootschaligheid in huisvestingsprojecten. In 1979 realiseerde hij de Peperklip in Rotterdam en in 1985 in Den Haag de inmiddels gesloopte Zwarte Madonna.

15

BOERDERIJ NOORDHOVE ■ vanaf 1925
■ woonhuis J.W. van Sante ■ 1934

Het oudste gedeelte van de voormalige boerderij is de grote schuur met het kleine zomerhuis uit 1925. Deze zijn gebouwd op de fundering van de afgebroken voorganger, in opdracht van baronesse Creutz van de Santheuvel. Het woonhuis zelf stamt uit 1934, en is door architect J.W. van Sante uit Haarlem gebouwd in de stijl van de Delftse School. Typerend hiervoor zijn het hoge dak en het siermetselwerk tussen de ramen.

KUNST OP DE ROUTE

Meer informatie vinden over kunst in de openbare ruimte op deze route kan via <https://zoetermeer.kunstwacht.nl/>.

10.000 stappen zetten?

Dit is de plek.

Uitgave **Bureau Citymarketing Zoetermeer, 2024** ■ Tekst en illustraties **klein jantje schrijfwerk** ■ Vormgeving **so mine design** ■ Cartografie **Cartographics** ■ Fotografie **Dick Valentijn, Simone Langeveld (nr. 1)**